

Com ho tracten altres aplicacions?

Font Constructor, Fontographer, FontLab i Glyphs presenten la definició i la edició del constructor tipogràfic des d'una vessant molt més tècnica i no tan interactiva com a la proposta que es presenta. D'aquesta manera, tot i que tracten també el constructor, la definició dels valors es fa de la següent manera:

- Introducció dels valors de les variables manualment.
- Adaptació del dibuix a una graella base (no modificable) de 1000 ems (unitat base) d'alt.
- Definició de les proporcions calculant prèviament el nombre d'unitats d'em en valors horitzontals i verticals per part de l'usuari.
- Vinculació de guies entre caràcters però no divisió de l'espai en mòduls determinats per part de l'usuari.
- Inclinatori determinada pel dibuix dels caràcters (p.e. en cursiva) i no pel constructor.

Metaflop i Prototipo tracten aspectes que defineixen el constructor o les parts generals de les lletres en relació a proporcions, alçades, gruixos,... D'aquesta manera el tractament del constructor per part de programes de modificació de variables tipogràfiques tancades com aquests dos pot resumir-se en els següents aspectes:

- Definició de les proporcions sobre un eix de modificació fixe.
- Definició d'alçades i la inclinació d'una manera intuïtiva.
- Edició de les variables anteriors a temps real veient la repercussió de les decisions sobre la definició de l'alfabet.

FontStruct és la aplicació que tracta el constructor d'una manera més lliure ja que s'escapa de voler fer entendre les característiques d'un alfabet i es presenta com un entreteniment presentat en forma de joc de blocs. D'aquesta manera, la definició del constructor a **FontStruct** es resumeix en:

- Divisió de l'espai tancada.
- Definició de les alçades de forma manual a cada caràcter.
- Possibilitat d'afegir una guia que marqui l'alçada d'x.
- La graella base és sempre quadrada i la definició del caràcter recau en com de grans o petits es vulguin fer els caràcters.

Mòduls

Introducció

Què són? Tot i que un mòdul en tipografia es concep com a una «mesura ideal» referent al quadratí que estructura totes les proporcions d'ocupació de l'espai, aquest projecte entén el mòdul com aquell element base que, relacionat amb d'altres ajuda a crear l'univers de composicions tipogràfiques en forma de caràcters.

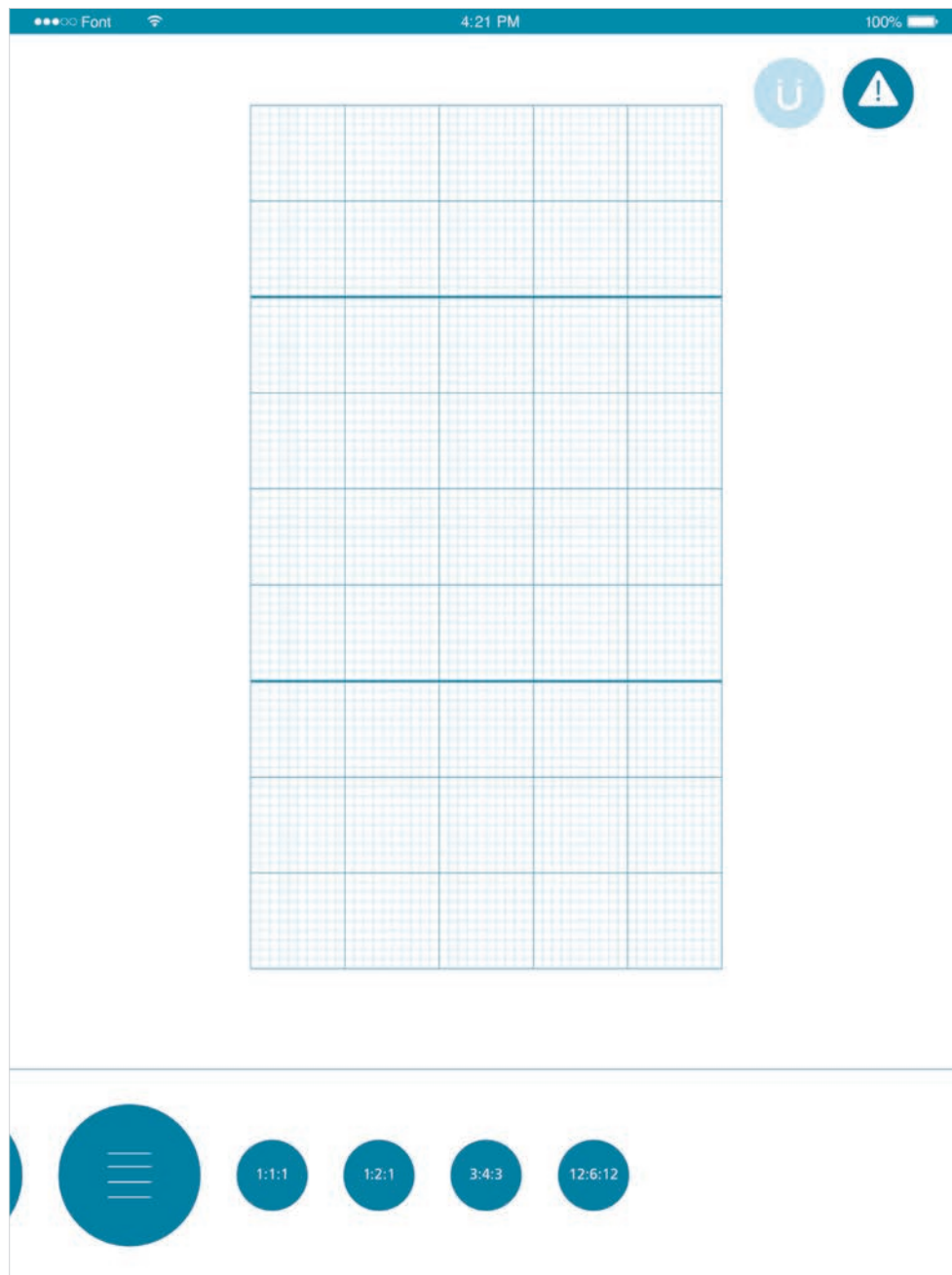
Veient-ho d'aquesta manera, la creació d'un alfabet és la combinació d'entre una família de mòduls base per a elaborar un alfabet.

Mòduls i procés Sent ritme, la tipografia és un equilibri constant entre blancs i negres que, més enllà de fer llegible un alfabet, permeten al lector comprendre la relació de familiaritat entre els caràcters formant un tot. Així doncs a l'hora de dissenyar els caràcters que conformen un alfabet aquest ritme es manté, entre d'altres, per la distribució d'uns mòduls idèntics o semblants entre grups de lletres també semblants.

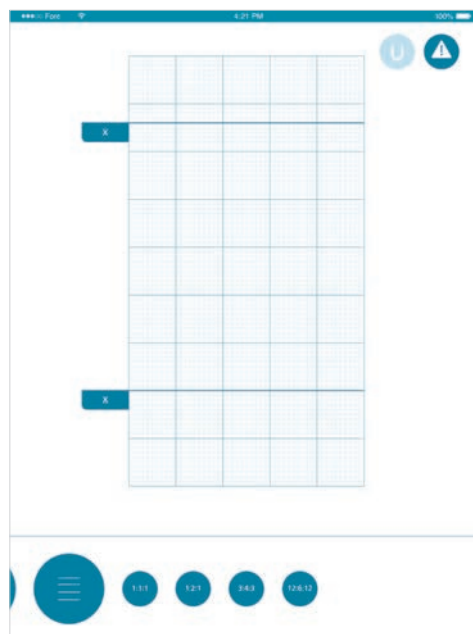
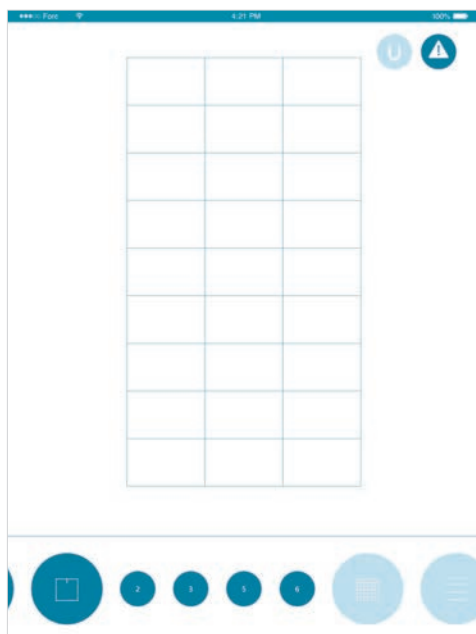
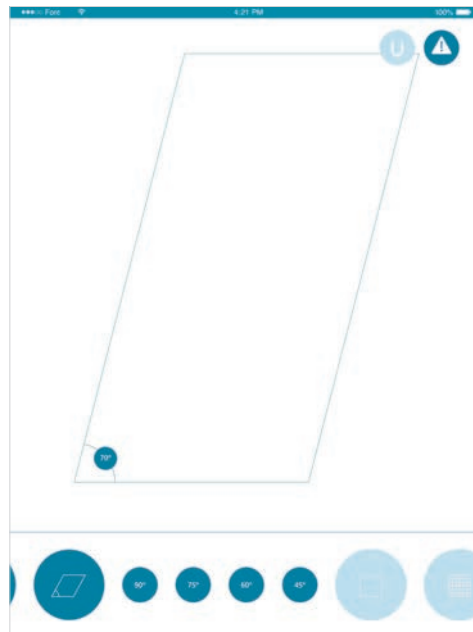
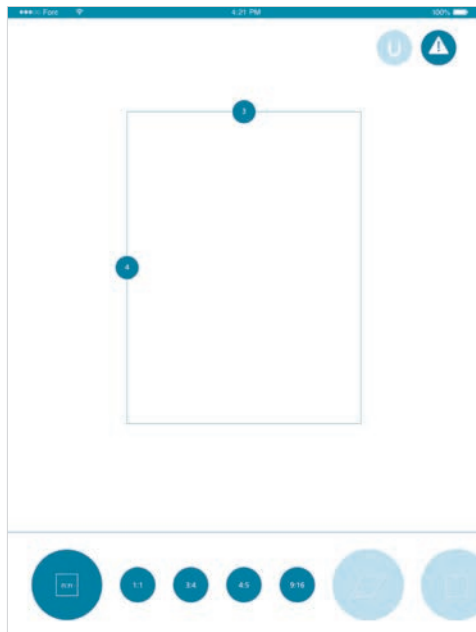
Això es deu especialment al gran pes que té la herència cal·ligràfica sobre el disseny tipogràfic, fet que podem veure amb treballs d'ensenyament cal·ligràfic com els de Torcuato Torío de la Riva del s.^{xviii}. En aquest treball, centrat en escriure amb mostres, s'ensenyen al principi una serie de mòduls fets amb ploma que, combinats entre sí, són els que creen tot l'univers alfabètic proposat per Torío de la Riva.

Per què s'ha escollit? La creació d'un alfabet recau en la construcció de diferents composicions d'aquesta família de mòduls base; per aquesta raó s'ha escollit que un apartat de *Typemapp* tracti aquest aspecte, essencial per comprendre el disseny tipogràfic.

Imant i notificació. Botons secundaris que aporten una ajuda complementaria a l'usuari en cas que ho vulgui.

Pantalles alternatives

Com ho tracten altres aplicacions?

Font Constructor, Fontographer, FontLab i Glyphs sent programes de disseny tipogràfic a nivell personal ofereixen la creació dels caràcters des d'un punt de vista molt relacionat amb el dibuix, traçant els contorns sempre dels caràcters i vinculant mòduls entre caràcters per a poder agilitzar una feina molt llarga. En aquest sentit, la creació dels caràcters es fa de forma individual sempre treballant en grups d'aquells que comparteixen característiques formals i constructives semblants. Així doncs, la creació dels mòduls en aquests programes es defineix pels següents punts:

- Definició sempre del caràcter a partir del grafisme (o negre de la lletra).
- Definició dels mòduls a partir dels perímetres que delimiten.
- Els caràcters s'acostumen a construir en gran part d'una sola peça, repetint-la i editant-la sense vincular-la directament en cada caràcter que comparteixi una base estructural semblant.
- Els únics mòduls que acostumen a ser independents i vinculats entre diferents caràcters (és a dir, que es pot modificar des de qualsevol caràcter que l'utilitzi i el canvi s'aplicarà en tota la resta que també ho faci) són els accents i les terminals; anomenats en aquest camp com a components.
- Mòduls editables.

FontStruct entén el mòdul com una part de la lletra que activa o apaga una divisió del constructor, és a dir, el mòdul no defineix tant un perímetre per si sol sinó que treballa en conjunt amb altres mòduls que van omplint la graella base ineditable en base a un sistema buit-ple. D'aquesta manera aquest web edita i entén els mòduls de la següent manera:

- Es treballa el caràcter sobre un sistema buit-ple sobre la graella base, molt semblant al sistema de píxels.
- Es treballa sempre sobre el grafisme.
- Cada mòdul funciona com un píxel.
- El sistema de mòduls (amb una gran varietat) es limita a parts quadrades que s'encabeixen dins la graella base tancada.
- Són vinculables conjunts de mòduls per a aprofitar-ho per a altres caràcters.

iFont Maker és una de les aplicacions que concep la creació d'alfabets a partir de la creació i superposició de mòduls creats per l'usuari. D'aquesta manera, el tractament del mòdul per part d'aquesta aplicació es basa en:

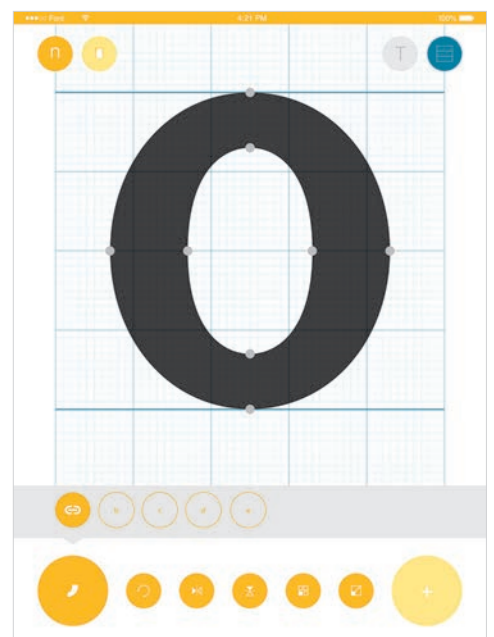
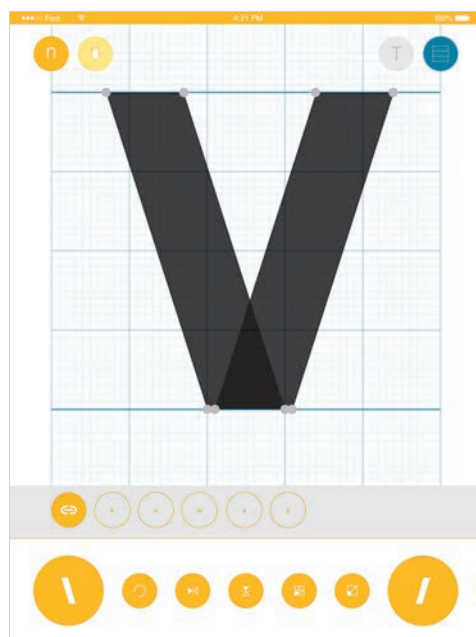
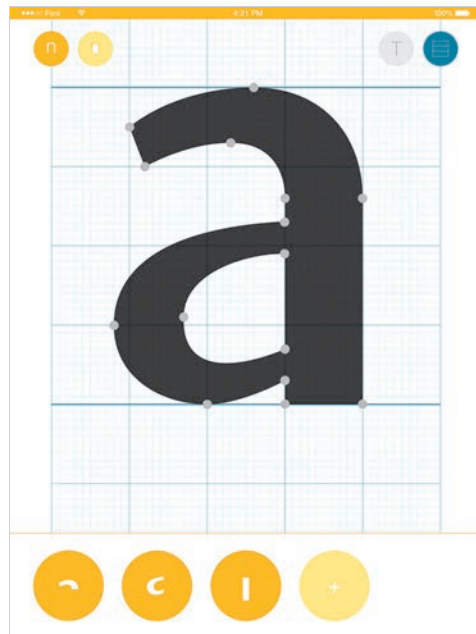
- Aprofitament de la interfície tàctil per a crear mòduls.
- Treball a partir del grafisme.
- Definició dels mòduls a partir del traç.

Calligraphy practice és una altra de les aplicacions que aprofiten les interfícies portàtils i tàctils per a aportar una nova manera de crear alfabets. Aquesta aplicació aprofita la pantalla tàctil per a treballar creant caràcters amb els dits com si s'estigués treballant amb una ploma. Les característiques d'aquesta aplicació amb la definició dels caràcters són:

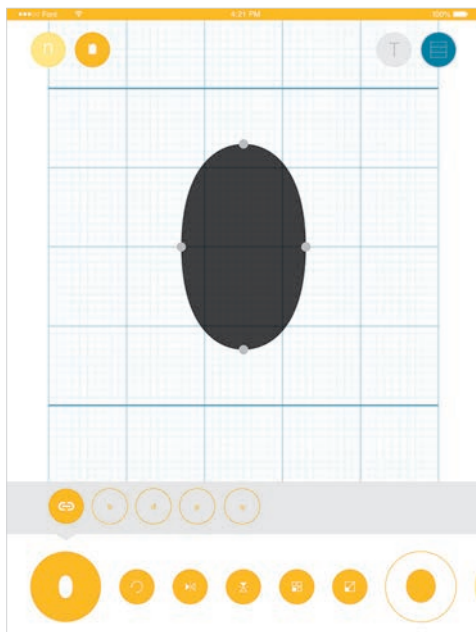
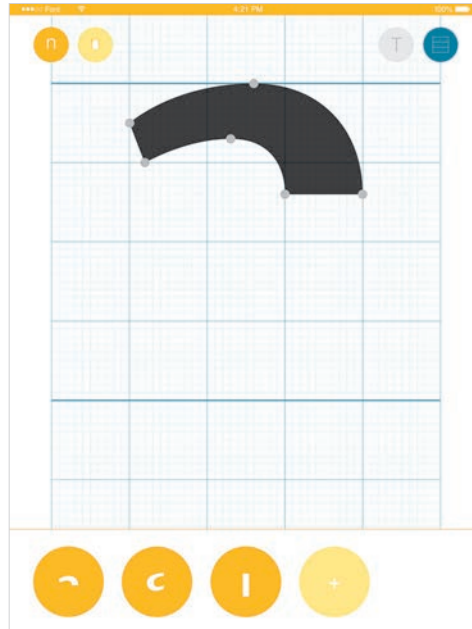
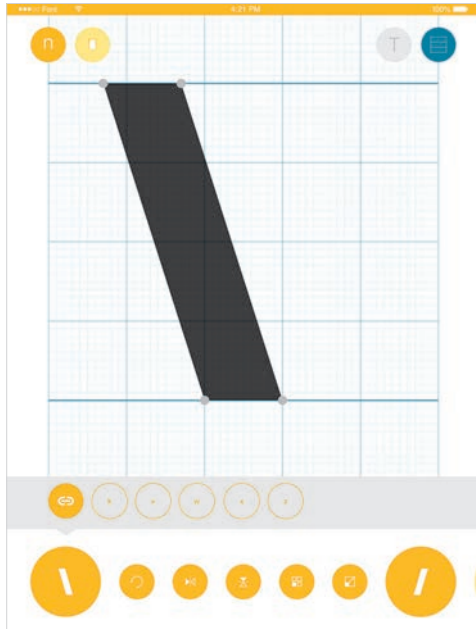
- Aprofitament de la interfície tàctil per a crear traços.
- Treball a partir del grafisme.
- Definició a partir del traç.
- No existeixen pròpiament els mòduls sinó el traç continuu.

- Mòduls i constructor** Els mòduls són perímetres i, com a tal, els defineixen una serie de característiques geomètriques que poden aplicar-se al constructor. Aquesta proposta de *Typemapp* permet el trencament de l'ordre acceptat dins l'àmbit del disseny tipogràfic que fa anar d'allò general (constructor) als detalls de l'alfabet, oferint una via alternativa d'encarar el disseny d'un alfabet.
- Un parell d'exemples d'aquesta elaboració alternativa del constructor a partir de mòduls són:
- Mòduls i inclinació L'aplicació permet crear un mòdul a l'espai buit, sense constructor, es poden seleccionar una sèrie de punts d'aquest element i demanar a la icona *constructor* (superior esquerra) que, d'entre els extrems del perímetre que delimiten aquests punts, marqui l'angle i l'apliqui al constructor.
- Mòduls i altura d'x Es pot donar la situació que s'hagi definit el constructor però no s'hagi decidit per a determinar una altura d'x ni la seva línia base. De la mateixa manera que en l'exemple anterior, es poden seleccionar uns punts d'un mòdul que es creguin que marcarien l'alçada d'x i demanar a la icona *constructor* que ho determini com a tal.

*Per a veure més informació sobre les possibilitats que ofereix *Typemapp* per a definir el constructor de forma alternativa veure annex #04.

Pantalles alternatives

Com ho tracten altres aplicacions?

Font Constructor, Fontographer, FontLab i Glyphs ofereixen la edició del traç dels caràcters des d'una perspectiva tècnica i professional que fa que no hi hagi realment cap apartat que el tracti sinó que és el propi dissenyador qui ho defineix; d'aquesta manera, les propietats del traç no són explícites a l'hora de dissenyar un alfabet sinó que formen part més de decisions tècniques del dissenyador. Així doncs, podem dir que tracten els valors del traç de les següents maneres:

- Traç editat de forma implícita.
- Les característiques del traç acaben sent definides pel propi dibuix i delimitació del perímetre amb corbes de vectors.
- Vinculació proporcional, per exemple, entre traços gruixuts i fins d'una manera molt tècnica introduint els valors a panells de navegació.
- Demana coneixements previs sobre característiques tipogràfiques per a definir els valors del traç.

Metaflop i Prototipo en canvi, a diferència de programes professionals com els anteriors, presenten la concepció del traç com una de les característiques més importants que defineixen un alfabet. D'aquesta manera, la definició, es fa sobre característiques concretes que defineixen el traç, fet que permet veure de forma molt més evident el canvi d'un alfabet des del canvi de les característiques que defineixen el seu traç. En aquest sentit, aquests programes defineixen els valors del traç de la següent manera:

- Definició explícita del traç.
- Importància de la definició del traç.
- Desglossament de les diferents característiques del traç.
- Definició de les característiques del traç sobre eixos amb topalls o fronteres.
- El programa té definits i tancats els punts que s'editen a l'hora de fer la modificació de les diferents característiques a editar del traç.

iFont Maker enten el traç com si fos el resultat de dibuixar amb un retolador; d'aquesta manera, el gruix sempre és uniforme en un mateix traç tot i que es pot editar (tot el traç per igual) per a fer-lo més gruixut o més fi. D'aquesta manera, aquesta aplicació tracta els valors del traç de les següents maneres:

- Definició a partir de la interfície tàctil emulant un retolador.
- Edició dels gruixos explícitament
- Definició implícita d'altres característiques com la inclinació o la continuïtat del traç que queden subordinades a les pròpies decisions a l'hora de dibuixar el mòdul amb el dit.

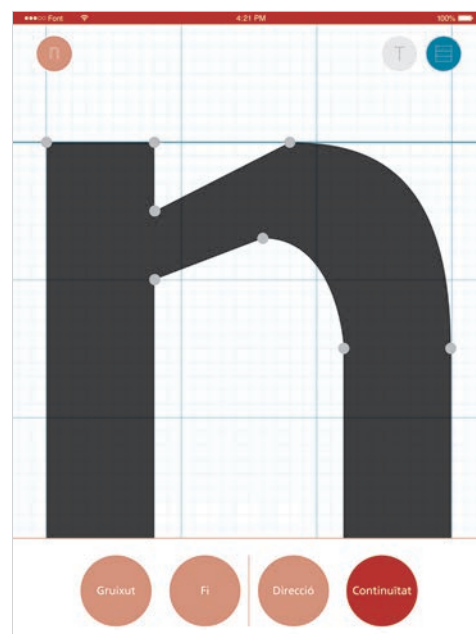
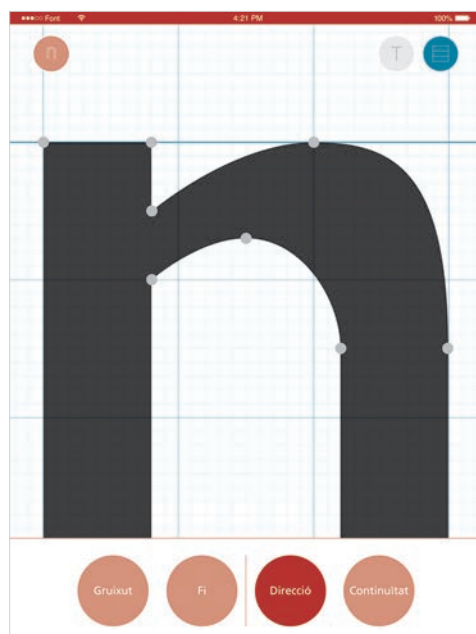
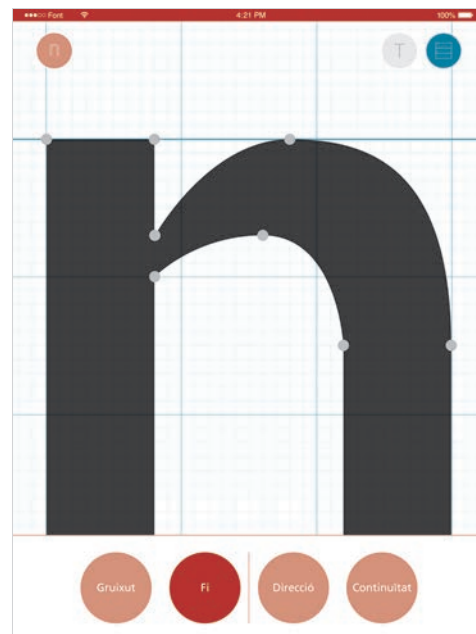
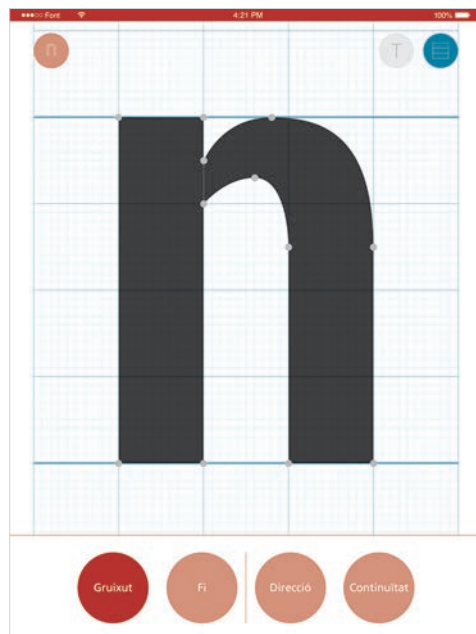
Calligraphy practice pretén fer conscient a l'usuari de la llibertat que té a l'hora de crear els caràcters mitjançant un traç que emula una ploma. D'aquesta manera, la llibertat que aporta el fet de poder moure els dits sobre la interfície tàctil de manera "lliure" fa que les característiques del traç puguin quedar implícites i en un segon terme. Així doncs, podem dir que aquesta aplicació concep i tracta els valors del traç de les següents maneres:

- Definició implícita de les característiques del traç per la llibertat de l'usuari a definir el caràcter com vol.
- Definició a partir de la interfície tàctil separant o apropant els dits emulant el tall d'una ploma (gruixos, fins, inclinació, continuïtat,...).

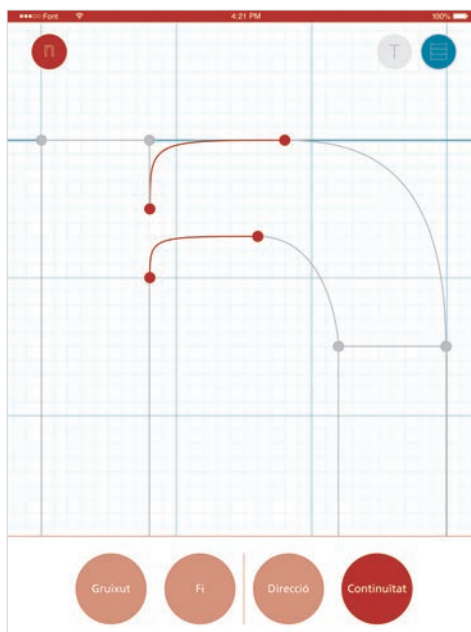
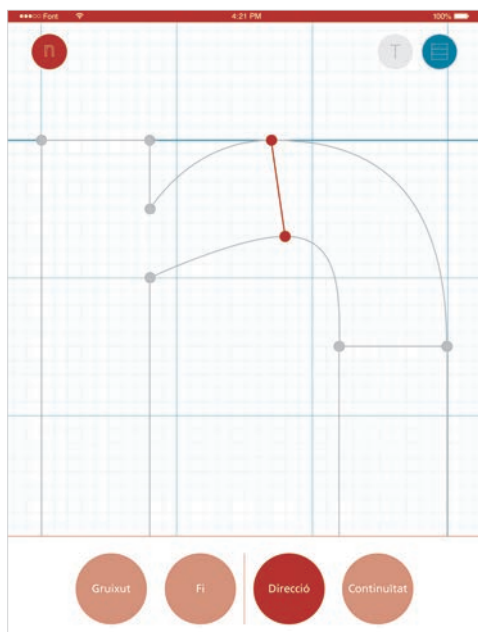
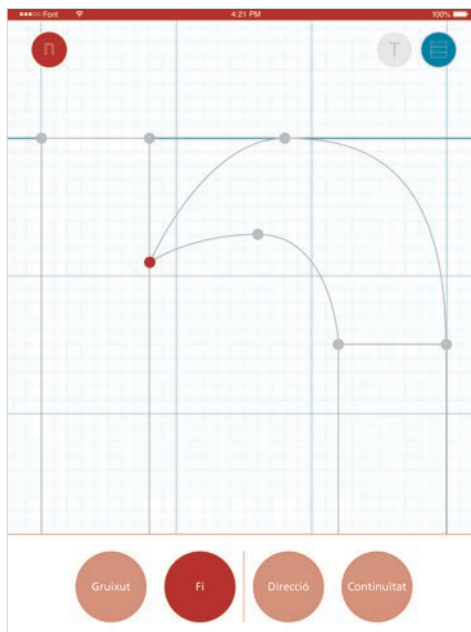
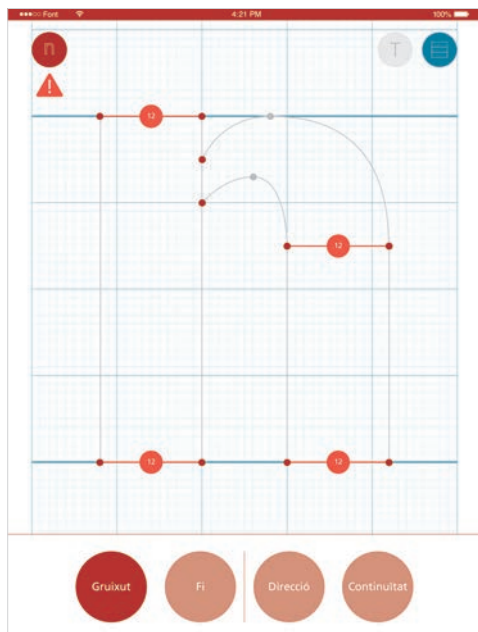
- Nova nominalització** Aquest projecte és pràctic pel que fa al disseny d'una interfície, però l'aspecte teòric i de reflexió sobre l'estat de la tipografia en un entorn informàtic és present al llarg de tot el plantejament.
- Traslladar els paràmetres tipogràfics que defineixen un traç a una interfície informàtica permet aprofitar-nos de les infinites possibilitats que la programació brinda per a replantejar aspectes tipogràfics. En aquest sentit, fins ara, les característiques del traç havien estat determinades per les «limitacions» de les eines amb les que es feien i, en un entorn informàtic, les coses canvien força.
- Plantejar la combinació de variables com traç gruixut i traç fi no és res nou, és el que es defineix com a contrast; l'enllaç de variables que no han estat relacionades mai abans per la les característiques físiques de les eines d'escriptura és el que permet obrir un nou camp d'investigació.
- Si la programació permet combinar el traç gruixut amb la continuïtat del traç estem creant quelcom nou i, com a treballadors en el camp tipogràfic, es planteja un repte, el de posar-li un nom.

Mostrar/ocultar línies exteriors. En aquest apartat, el botó que es troba a dalt a l'esquerra fa referència a la mostra del caràcter amb les línies exteriors o amb taca negra; fet que permet veure com afecten les modificacions del traç.

A sota, l'exemple dels botó; a l'esquerra amb les línies externes activades mentre que a la dreta queden desactivades.

Pantalles alternatives

Com ho tracten altres aplicacions?

Font Constructor, Fontographer, FontLab i Glyphs com s'ha dit amb anterioritat, tracten els terminals com a perímetres dibuixats amb vectors com un mòdul o un component que es pot vincular entre diferents caràcters per que a l'hora d'editar-lo es vinculin les modificacions. Així, aquests programes conceben i permeten treballar amb les terminals de la següent manera:

- Definició per grafisme.
- Mòdul/Component vinculable entre diferents caràcters.
- Definició lliure del terminal que pot tenir relació formal o no amb la resta del caràcter.

Metaflop i Prototypo, aprofundint en la parametrització tipogràfica, comprenent que les terminals no només tenen una serie de variables i paràmetres que els acaben definint sinó que la definició d'aquests marquen que un alfabet base mostri una aparença final o una altra. Així, aquests programes conceben el traç i permeten treballar amb ell de la següent manera:

- Edició de les característiques desglossades que defineixen un terminal (gruixos, angles, inclinacions, arrodoniments).
- Concepció del terminal com una de les parts de l'alfabet que més el defineix.
- Definició d'uns filtres d'edició dels mòduls sobre eixos amb topalls que defineixen el "grau" d'aplicació d'aquella característica (p.e. corba arrodonida o recta).
- Terminal vinculat amb tots els altres terminals ja que el programa parteix d'un alfabet base que el programa ja té codificat i vinculat en relació a les variables que s'editin.

Terminal i constructor Com a mòduls, les característiques geomètriques d'un terminal poden acabar per a afectar a altres parts del procés de disseny tipogràfic que encara no han estat definides. Les seves mides i les relacions entre els seus punts de coordenades són traduïbles a característiques del constructor*, com ho fan els mòduls al seu corresponent apartat.

D'entre totes les possibilitats que s'hi podrien trobar, un parell d'exemples d'aquesta delimitació alternativa del constructor són:

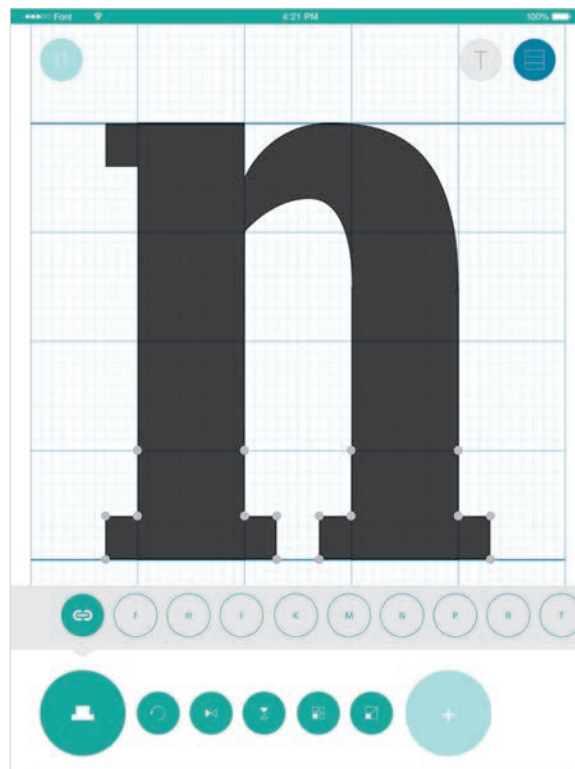
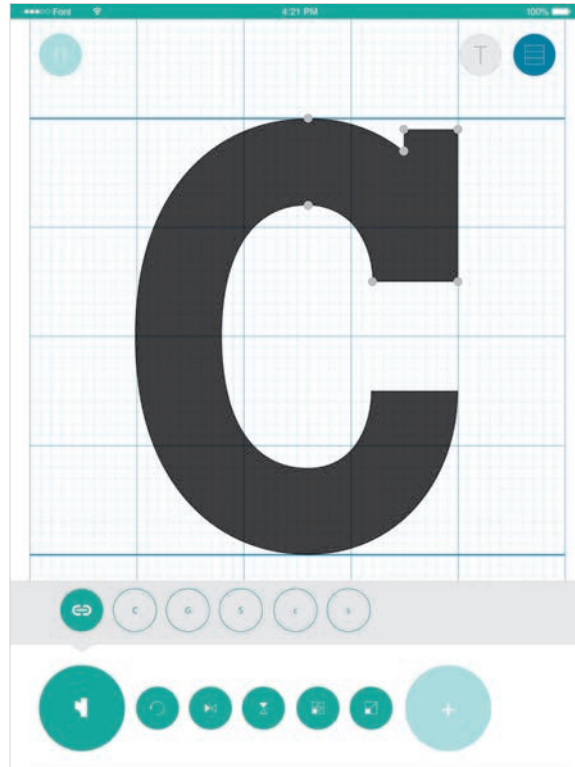
Terminal i proporcions generals El dibuix d'un terminal a l'espai buit determina una proporció entre la seva altura i el seu ample, aplicable al constructor.

Seleccionant el terminal i clicant una estona al botó del constructor a dalt a la dreta, es pot determinar que la proporció entre altura i ample del terminal sigui la mateixa que en el constructor general.

Terminal i inclinació De la mateixa manera que l'exemple anterior, la relació entre els punts de coordenades que delimiten un terminal poden donar un angle d'inclinació entre els punts més allunyats dels seleccionats.

Seleccionant doncs, els punts i clicant una estona al botó del constructor a dalt a la dreta es pot determinar que l'angle que marquen els punts del terminal acabi sent el del constructor.

*Per a veure més informació sobre les possibilitats que ofereix *Typemapp* per a definir el constructor de forma alternativa veure annex #04.

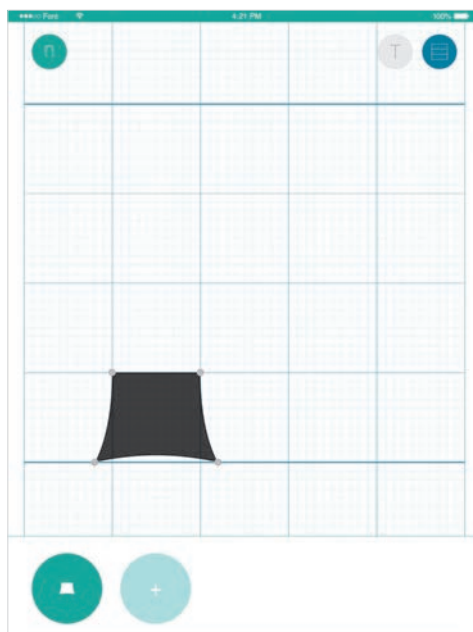
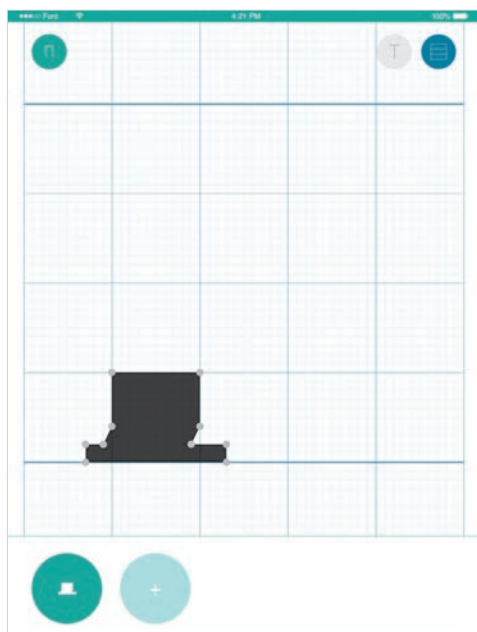
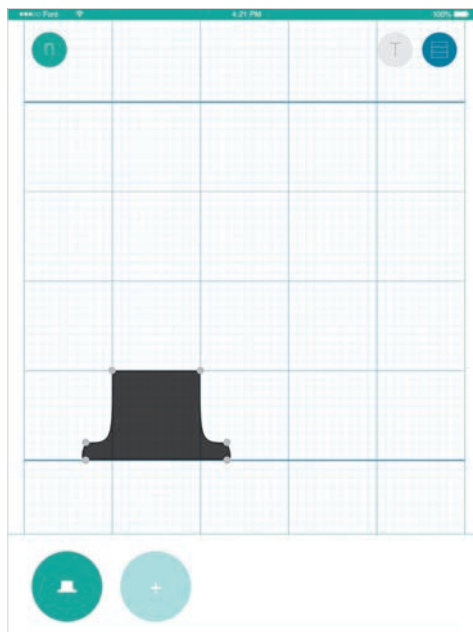
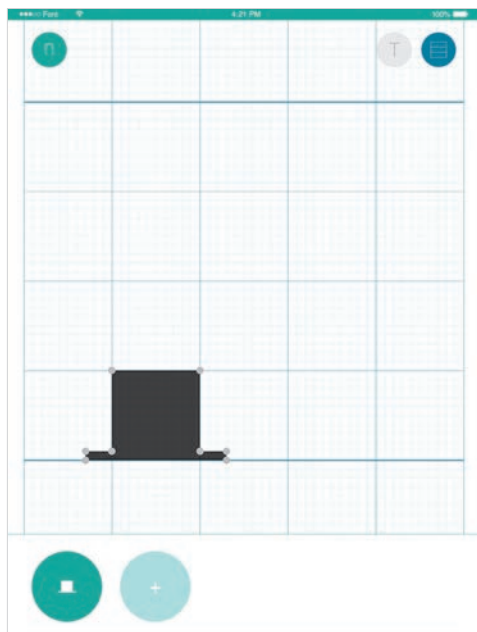

Mostrar/ocultar edició del terminal. *Type-mapp* ofereix la possibilitat de mostrar la terminal per separat o la taca sencera del caràcter.

A sota, a l'esquerra, el botó activant el mode d'edició i, a la dreta, desactivant-lo per a poder veure la taca completa del caràcter.

Pantalles alternatives

Com ho tracten altres aplicacions?

Font Constructor, Fontographer, FontLab i Glyphs conceben l'espaiat entre lletres, és a dir, la prosa o els *metrics* com un dels valors que s'han de definir per tal que el ritme que un alfabet té es pugui mantindre en composicions (o no) de text. D'aquesta manera, la definició dels espais externs dels caràcters es conceben i defineixen de la següent manera:

- Introducció dels valors amb números sobre un menú.
- Vinculació dels espais d'un caràcter amb d'altres semblants (l'usuari ha de conèixer els arquetips formals a vincular).
- Generació d'espaiats especials com els parells de *kernings* per a ocasions concretes com AV, AT, OT,...

Calligraphy practice parteix de plantejar el procés de definir els espais entre caràcters d'una manera més interactiva amb l'usuari i que permet veure els resultats d'una manera més directe. Així, podem dir que aquesta aplicació concep l'espaiat entre caràcters com:

- Definició a temps real sobre el caràcter concret
- Aprofitament de la interfície tàctil per a moure els caràcters.
- No es defineixen vinculacions d'espaiats amb altres caràcters.

Definició alternativa del constructor

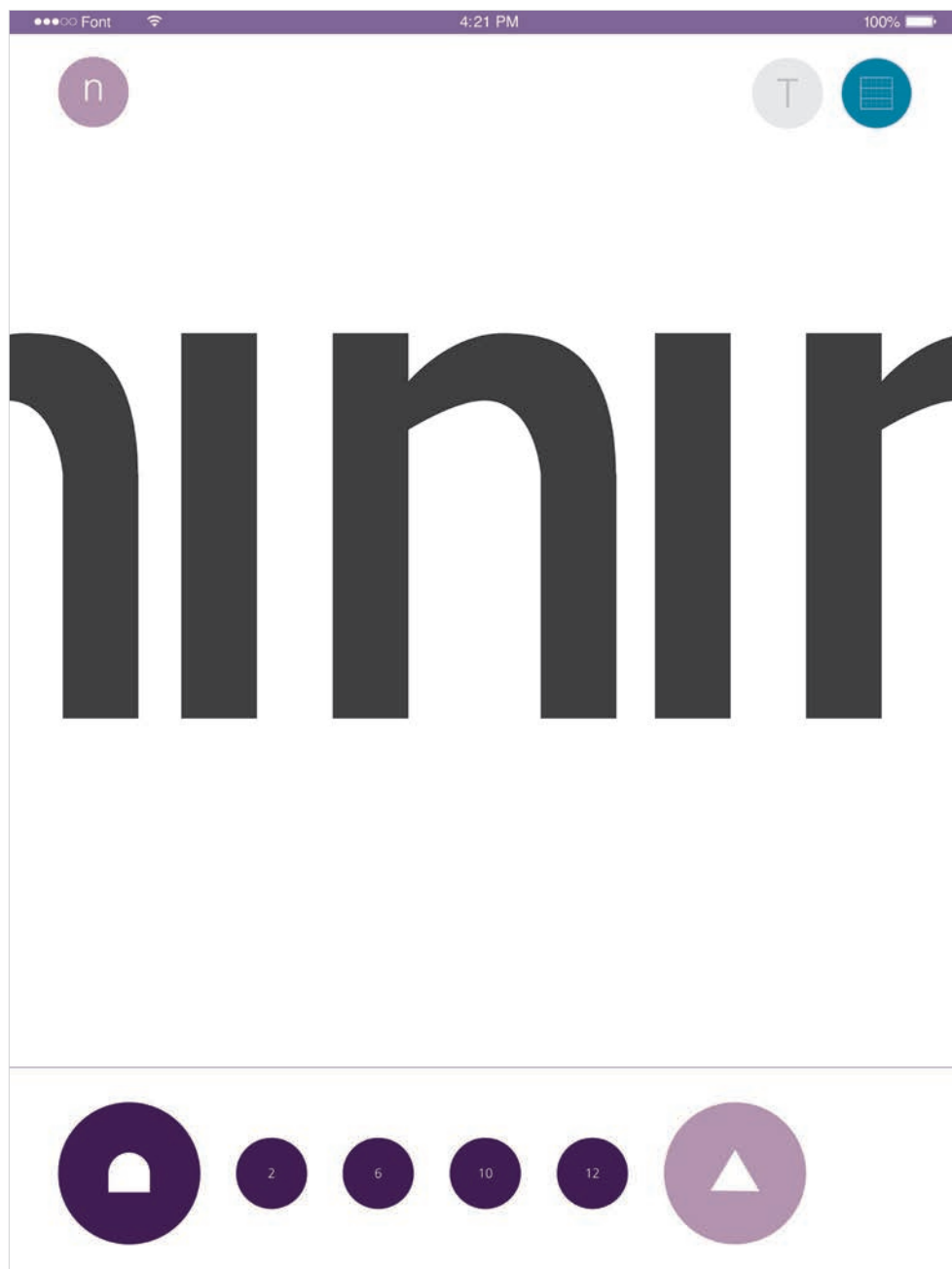
Prosa i constructor Com amb els mòduls, l'espai que defineix la prosa de cada arquetip té una sèrie de característiques que es poden aprofitar per a traduir-les en característiques generals del constructor*.
A continuació se n'exemplifiquen un parell de casos:

Prosa i divisió L'aplicació permet aprofitar l'ample d'un espai de prosa per a determinar la divisió del constructor. Es pot delimitar quantes vegades es repeteix aquest ample per a que no només defineixi aquesta divisió sinó també la proporció horitzontal i vertical del constructor.

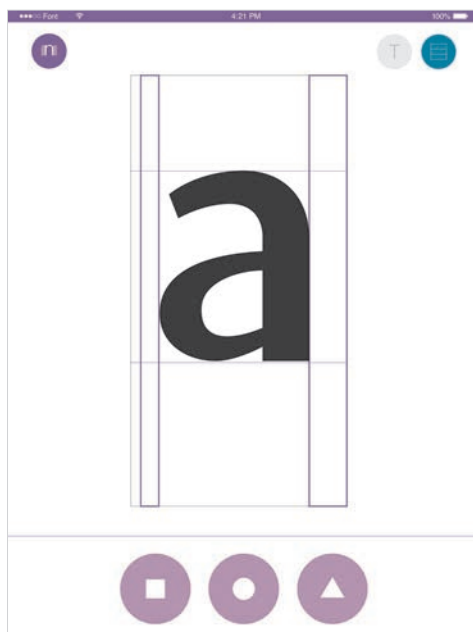
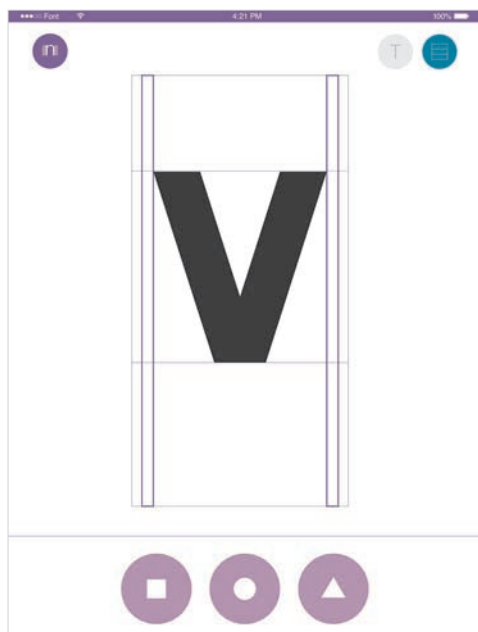
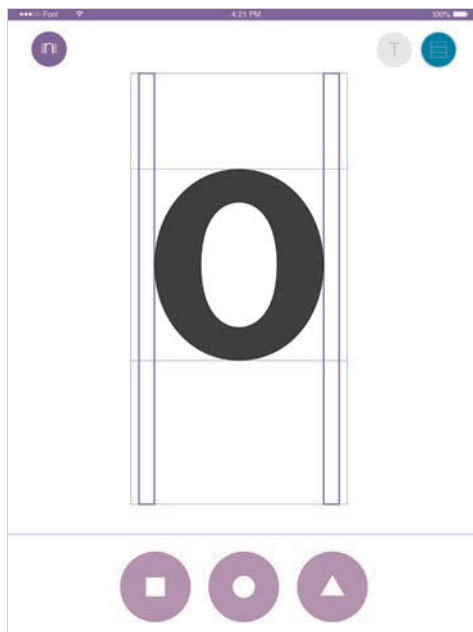
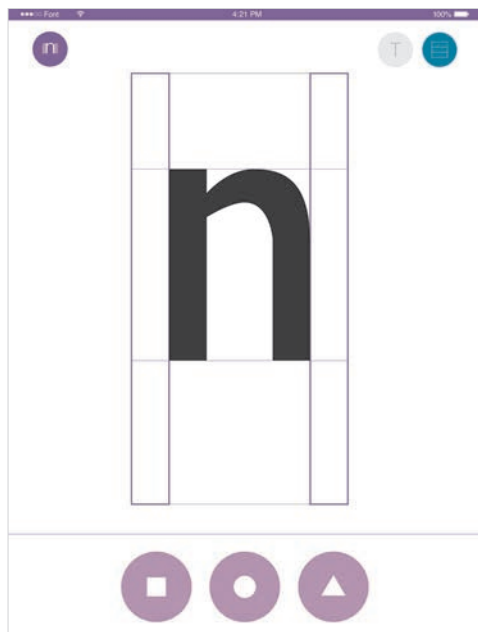
Prosa i inclinació L'aplicació, com en l'exemple anterior, també permet definir la inclinació del constructor mitjançant la diagonal que determina l'ample d'una prosa.

*Per a veure més informació sobre les possibilitats que ofereix *Typemapp* per a definir el constructor de forma alternativa veure annex #04.

Eina de text. Per a poder veure en conjunt els canvis concrets a un caràcter, *Typemapp* ofereix la possibilitat de picar text amb els caràcters ja elaborats mitjançant la icona superior dreta. La eina de text es pot activar (a sota esquerra) o desactivar (a sota dreta) per a veure la prosa entre caràcters.

Pantalles alternatives

Com ho tracten altres aplicacions?

Font Constructor, Fontographer, FontLab i Glyphs al tractar el disseny tipogràfic des d'un punt de vista més professional acostumen a oferir exportacions que permetin als dissenyadors tipogràfics no només utilitzar la seva tipografia sinó tenir un base documental que els ajudi a comprendre les seves característiques. D'aquesta manera aquests programes conceben la exportació d'arxius tipogràfics de la següent manera.

- Exportació d'un instal·lable (.ttf, .otf o .ufo).
- Exportació opcional de documents de prova resumeixen característiques com l'espaiat o els punts de definició dels vectors dels caràcters de caràcters per separat i amb textos.

FontStruct, iFontMaker, Metaflop i Prototypo no aprofundeixen en aspectes tècnics i només ofereixen descarregar-se arxius instal·lables:

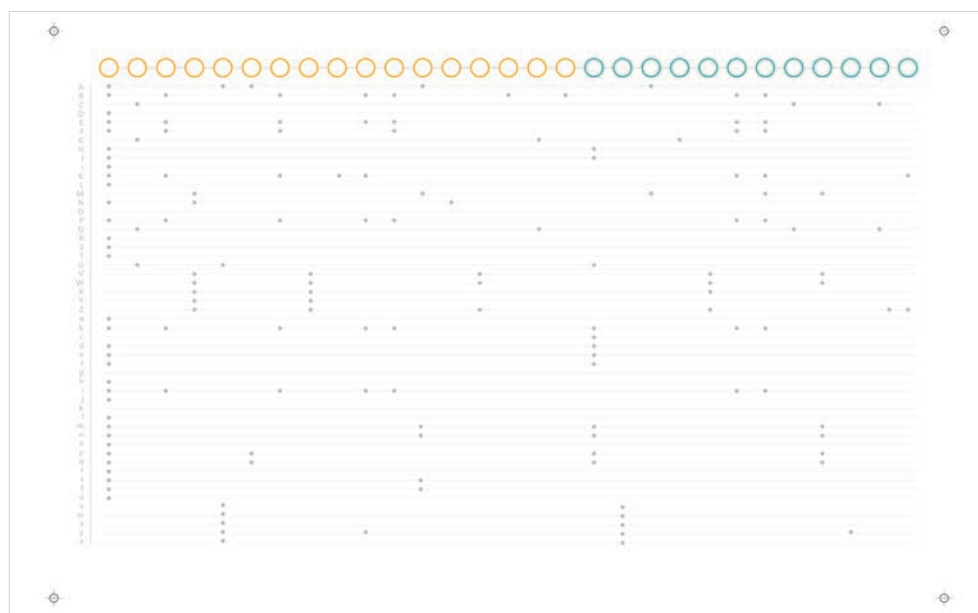
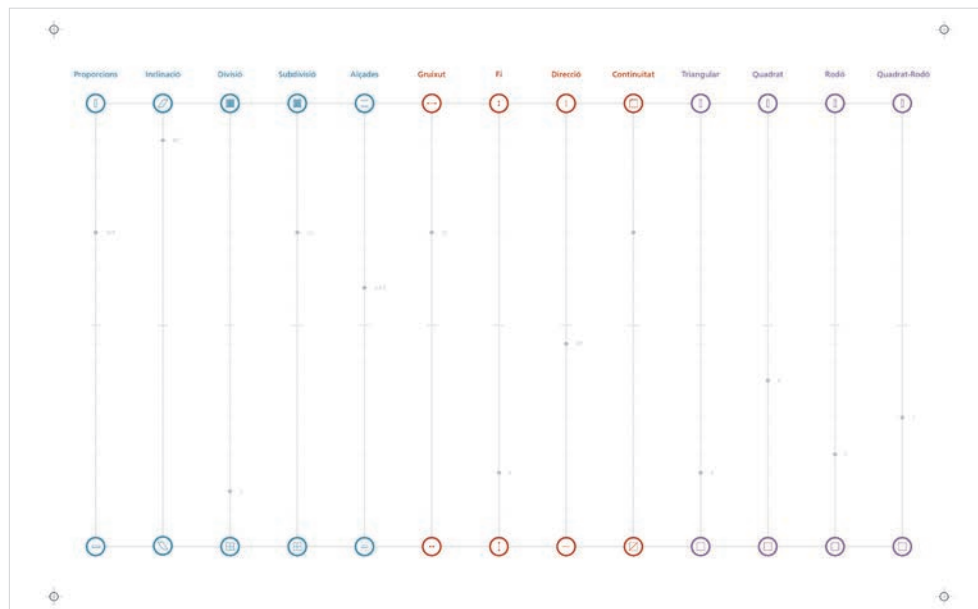
- Exportació d'un instal·lable (.ttf, .otf o .ufo).

Calligraphy practice ofereix un altre tipus d'exportació que no es centra tant en la utilització de l'alfabet ni en el resum de les característiques d'aquest sinó que queda en composició de paraules. D'aquesta manera el que permet és:

- Exportar i enviar via correu electrònic un .pdf amb la paraula escrita amb els caràcters dibuixats.

Infografies finals. Exportades en dos arxius, les infografies permeten crear un esquema gràfic de les característiques de l'alfabet creat.

Les creus del voltant estan fetes per a que l'usuari pugui imprimir-les en paper vegetal o acetat i pugui comparar-la amb d'altres tipografies que elabori.

Detalls de les infografies

#01 Taula d'antecedents

	Aplicacions		Webs	
	<i>Calligraphy practice</i>	<i>iFont Maker</i>	<i>FontStruct</i>	<i>Prototipo</i>
Constructor				
Proporcions generals				
Inclinació				
Divisió				
Subdivisió				
Alçades				
Imantar (<i>Snap to grid</i>)				
Edició en temps real				
Variables predefinides				
Mòduls				
Grafisme				
Contragrafisme				
Filtres d'editatge				
Dibuix per traç				
Dibuix per perímetre				
Component vinculat				
Traç				
Def./Ed. del traç gruixut				
Def./Ed. del traç fi				
Def./Ed. de la direcció				
Def./Ed. de la continuïtat				
Generació de noves variables				
Terminals				
Grafisme				
Contragrafisme				
Filtre d'editatge				
Dibuix per traç				
Dibuix per perímetre				
Component vinculat				
Espaiat				
Definició per arquetips				
Enllaç d'arquetips				
Edició en temps real				
Exportació				
Arxiu tipogràfic				
Infogràfic resum				
Altres				
App multidispositiu				
Interfície tàctil				

Programes

Metaflop

Font Constructor

Fontographer

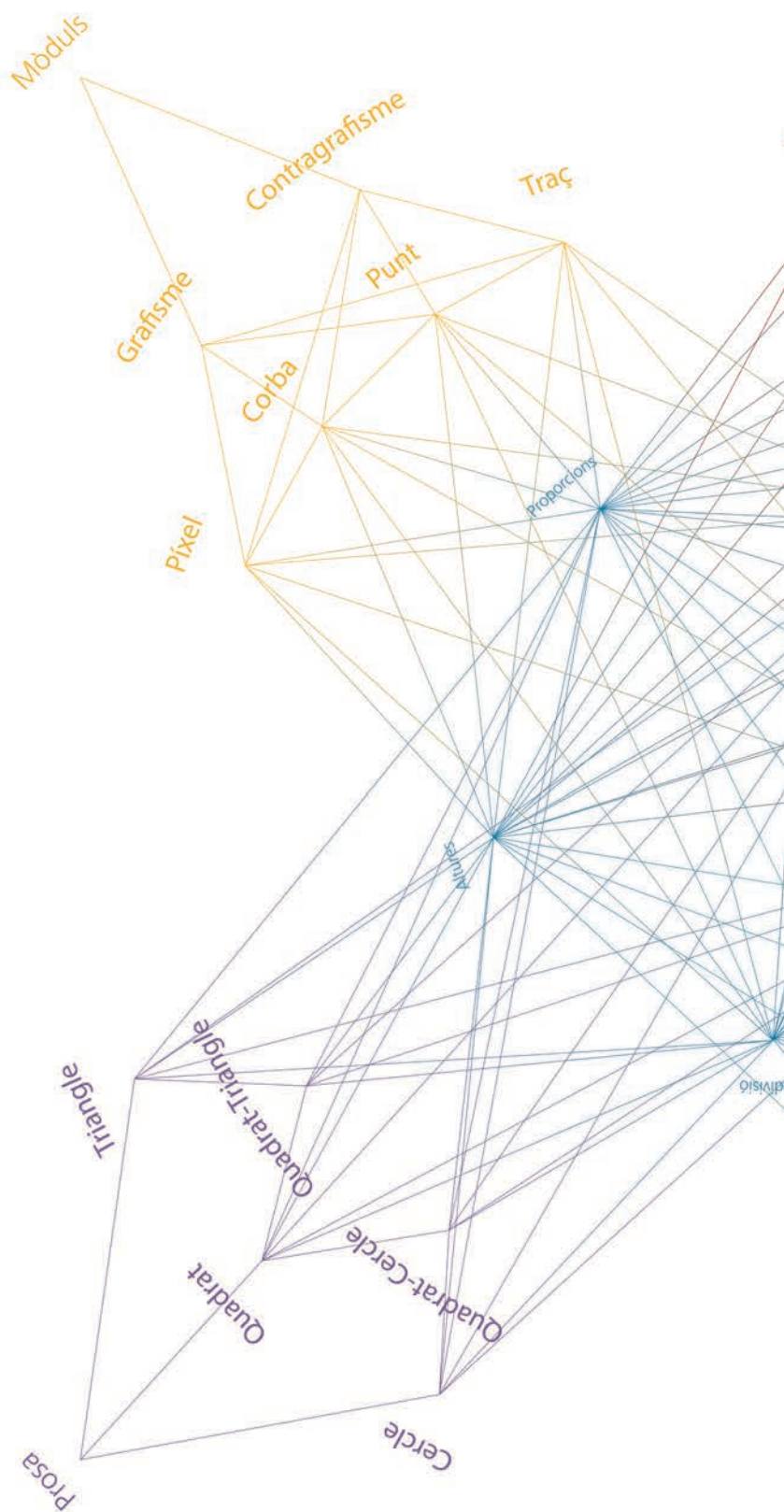
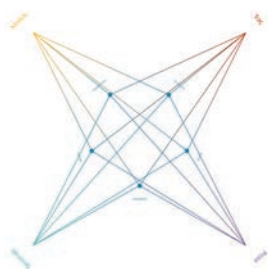
FontLab

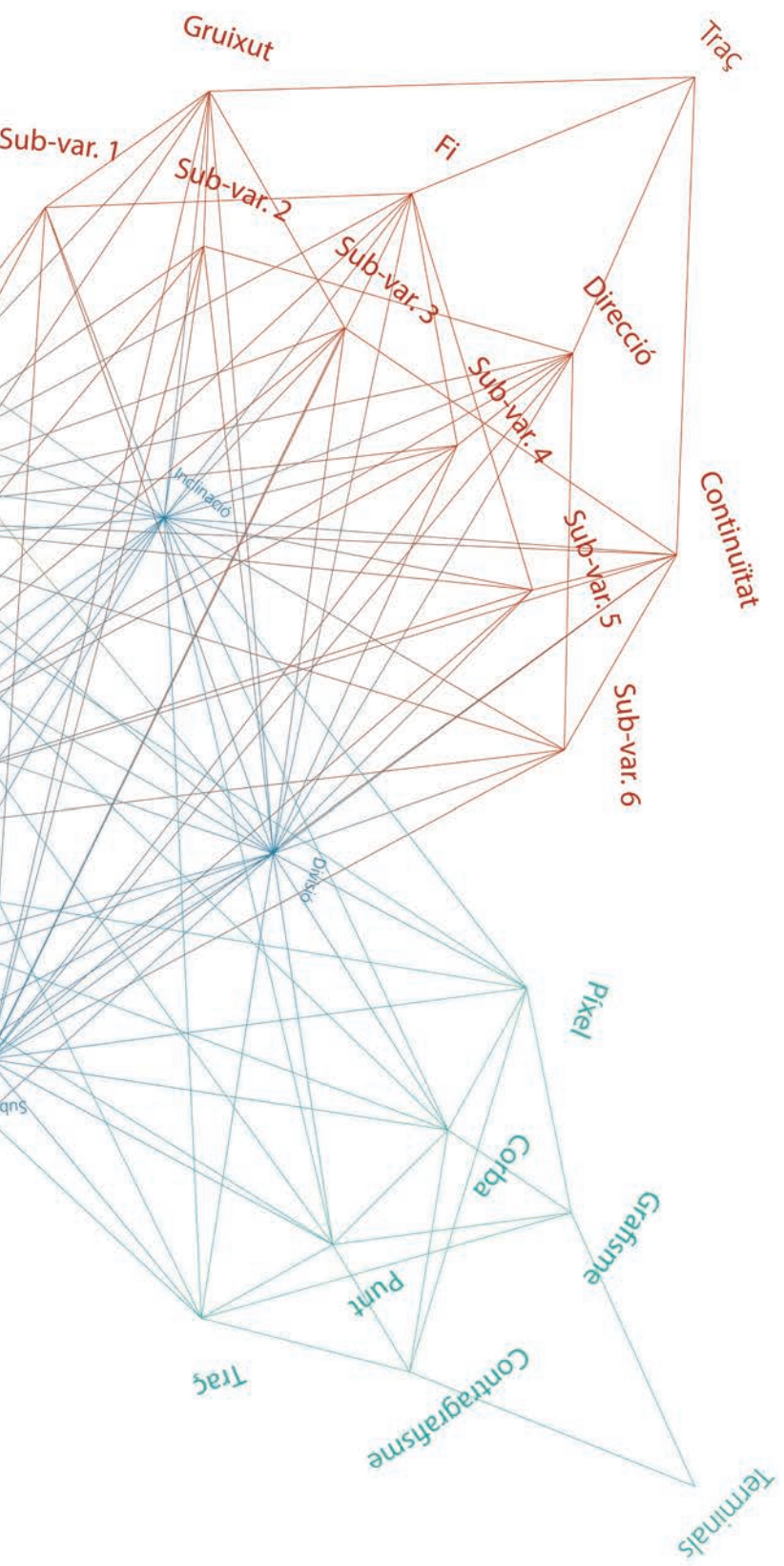
Glyphs App

#04 Gràfic de definicions alternatives del constructor

Gràfic de possibilitats alternatives de definició del constructor. Una de les més importants qüestions que tracta *Typemapp* és el trencament del camí cronològicament establert a l'hora de dissenyar tipografies per a apostar per una sèrie de camins alternatius de definició del constructor.

En un inici (a la imatge de baix) la xarxa de relacions va ser senzilla però el desenvolupament ha proposat molt més camins alternatius que els que es pensaven en un primer moment (imatge de la dreta).

#06 Infografies

	Proportions	Inclinació	Divisió	Subdivisió	Afades	Gruixut	Fil	Direcció	Continuitat	Triangular	Quadrat	Rodó	Quadrat-Rodó
85°	169	3	12	24.3	12	4	35°			4	8	5	7

